

САВЕЗ ПЧЕЛАРСКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА ЦРНЕ ГОРЕ

ПЧЕЛАРСТВО

ГОДИНА XXI * ПОДГОРИЦА, ФЕБРУАР 2023. * ЦИЈЕНА 1€ * ЗА ЧЛАНОВЕ УДРУЖЕЊА БЕСПЛАТАН

2022.
ЖУТА
МАТИЦА



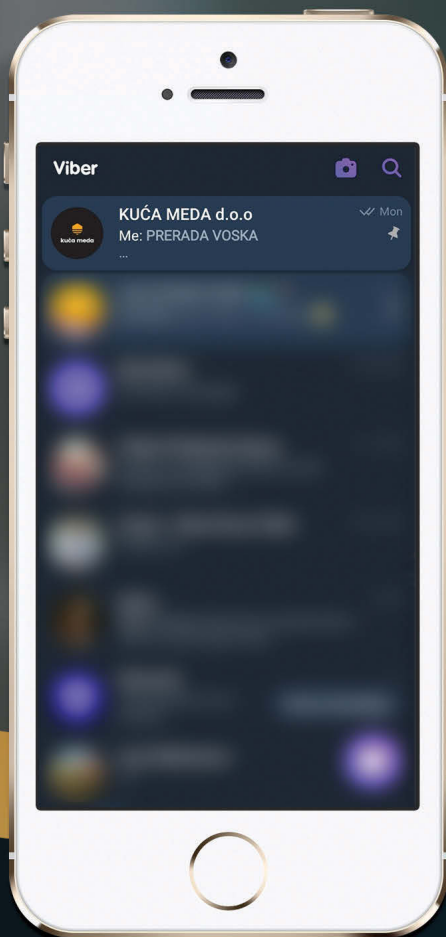
БРОЈ
254



ISSN 1800-5411



9 771800 541000 >



kuća meda
WWW.KUCAMEDA.ME



PRIDRUŽITE SE VIBER GRUPI

Jednostavnim skeniranjem **QR koda** postajete član najbrojnije pčelarske Vajber grupe u Crnoj Gori.

Postani član Vajber grupe i prvi saznaj:

> JAVNI POZIVI I REGRESI

Pravovremeno ćemo vas obavještavati o svim Javnim pozivima i regresima vezanih za pčelarstvo. Dijelićemo savjete i detaljne instrukcije, dokumentaciju i uputstva i na taj način ćete iskoristiti sve mnogobrojne benefite.

> PROMOTIVNI KATALOZI

Dijelićemo promotivni sadržaj cjelokupne ponude iz Kuće meda. Kreiraćemo kataloge sa najpovoljnijim cijenama i popustima. Obavještavaćemo vas o novim nabavkama.

> SVIJET PČELARSTVA

Nesebično dijelimo iskustva i savjete. Svi članovi grupe mogu komentarisati i učestvovati u raznovrsnim temama vezanim za pčelarstvo u Crnoj Gori.

POSTANI
ČLAN
SKENIRAJ
QR KOD



QR KOD možete skenirati sa bilo kojom aplikacijom za skeniranje QR kodova.



+382 68 844 333



@kucamedacg@gmail.com



Grbe bb, Danilovgrad Crna Gora

SADRŽAJ

НА ПРАГУ НОВЕ СЕЗОНЕ	4
У БИЈЕЛОМ ПОЉУ ОДРЖАНА РЕДОВНА ГОДИШЊА СКУПШТИНА УП "ПЧЕЛАР"	8
ПРЕДАВАЊА ПРОФЕСИОНАЛНОГ ПЧЕЛАРА ЈАНОША БАЛИНТА	12
УЧЕНИЦИ ОДУШЕВЉЕНИ ПРЕДАВАЊЕМ И ПОКЛОНИМА	13
НАЈЉЕПШЕ ЈЕ БИТИ МЕЂУ КОШНИЦАМА	14
УСПУТНИ ЗАПИС СА ЛУКАВИЦЕ О ВРСНОМ ПЧЕЛАРУ МИЛОРАДУ ЖУГИЋУ	17
ПОТРАЖЊА ЗА МЕДОМ НЕ ЈЕЊАВА	18
МАСОВНА СЕЛЕКЦИЈА У „ДОМАЋОЈ РАДИНОСТИ“ ИМПЕРАТИВ ОДРЖИВОГ ПЧЕЛАРСТАВА	19

PRERADA VOSKA



U cilju blagovremene pripreme za sezonu koja je pred nama, pozivamo sve pčelare koji su zainteresovani za preradu sopstvenog voska da isti donesu na preradu u Kuću meda. Uslovi i cijena prerade se nijesu mijenjali u odnosu na prošlu godinu.

Za sve informacije možete se obratiti Ivani Đuričković na broj telefona 068 844 333.

VAŠA KUĆA MEDA

IMPRESUM

PČELARSTVO
STRUČNO-INFORMATIVNI MJESEČNIK
IZDAVAČ: SAVEZ PČELARSKIH
ORGANIZACIJA CRNE GORE



Adresa: Grbe bb 81412 Danilovgrad,
Telefon: 069/941-505
e-mail: spocg@t-com.me
sajt: www.pcelarstvo.me

ZA IZDAVAČA:
Radule Miljanić

V.D. GLAVNOG I ODGOVORNOG UREDNIKA:
Branislav Kadić (067991226)
e-mail: ninaivlado@t-com.me

TEHNIČKI UREDNIK: Dragan Lučić

LEKTURA: Nataša Dajković

Redakcijski odbor „Pčelarstva“:
Marijan Plantak, predsjednik,
prof. dr Mirjana Bojanić-Rašović,
dr Ratko Ralević, Dragana Šutović,
Slobodan Radović i Šekib Džogović

POKROVITELJ:
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

Adresa redakcije:
Grbe bb, Danilovgrad;
ŽR 510-207440-72
CKB, Podgorica
Sa naznakom: Za SPOCG

ISSN 1800-5411

Rješenjem Republičkog sekretarijata za informacije br. 285 od 11. 01. 2001. godine "PČELARSTVO" je upisano u evidenciju javnih glasila Crne Gore. Aktom Republičkog sekretarijata za informacije 04/01-355/2001. godine časopis je oslobođen obaveza plaćanja poreza na promet.

ŠTAMPA:
HKS SPEKTAR
PODGORICA

NA PRAGU NOVE SEZONE



Za razliku od januara, tokom februara u pčelinjem društvu počinje intenzivniji život. Matica sve više polaže jaja. U jačim pčelinjim društvima matica dnevno polaže prosječno po oko 200 jaja, a u slabijim od 100 do 150 jaja dnevno. U centru gnijezda, gdje je leglo, u ovo doba godine temperatura je oko 35 °C, koju treba i održavati na tom nivou, što jačim pčelinjim društvima neće biti teško, ali slabijim je to veoma naporno. Iz dana u dan pojavljuje se sve veći broj mladih pčela iz legla koje je matica položila u januaru, koje se grupišu oko matice i intenzivnije maticu hrane matičnim mlijekom. Sa pojavom mladih pčela matica kao da dobija novu snagu i spremnost da intenzivnije polaže jaja.

Kad se već pominje leglo u februaru valja istaći da je pojava legla u većem obimu u ovom periodu veoma štetno za pčelinje društvo. Takvo leglo zahtijeva održavanje konstantne temperature i kvalitetnu mikroklimu u gnijezdu što dodatno iznuruje pčele i čini ih nedovoljno sposobnim za njegovanje legla tokom proljeća. Što je pčelinje društvo slabije u ovom periodu, to se posljedice preranog legla više osjećaju. Često je i sam pčelar kriv za

pojavu preranog legla: ako previše utopli pčelinje društvo u novembru, ako je zazimio slabije pčelinje društvo itd. Do ovog perioda pčelama je trebalo obezbijediti dosta hrane i dobru ventilaciju. Ta hrana mogla je do ovog momenta da bude maltene i od šećernog sirupa, bez polena. Ali, od ovog momenta, pa nadalje, pčelinjem društvu je potrebna kvalitetna hrana sa dosta polena radi kvalitetnog njegovanja i razvoja legla.

KLUBE

Pčelinje klube pri niskim temperaturama kreće se naviše (na gore) i tada koristi hranu u mednoj kapi, iznad legla. Ako je pčelinje društvo zazimljeno sa nedovoljnom mednom kapom na ramovima u plodištu, pčelinje klube će već u ovom periodu „probiti“ mednu kapu, izbiti na satonoše i stradati ako mu pčelar ne doda pogaču, i pored toga što lijevo ili desno od klubeta možda ima dovoljno hrane. I ovdje treba istaći da su kod jačeg pčelinjeg društva veličina i položaj klubeta daleko povoljniji u odnosu na slabije pčelinje društvo, jer ima daleko bolji kontakt sa hranom.

Može da se desi da je pčelar zazimio pčelinje društvo sa slabom mednom kapom na samo 2–3 središnja rama i da pčelinje klube izbije na satonoše, tj. probije mednu kapu samo, na primjer, u dvije središnje ulice. Pčelinje klube će se tada podijeliti u dva dijela (lijevo i desno od ulica u kojima su pčele „probile“ mednu kapu) i tako, znatno oslabljeno, stradaće. Naravno, može da se desi da i matica bude baš u onoj ulici u kojoj su pčele „probile“ mednu kapu i da ona strada od gladi kao i sve pčele u toj ulici.

U toku februara pčelinje društvo troši daleko više hrane nego u januaru. To je normalno, jer u februaru matica nosi intenzivnije, ima više mladog legla za njegovanje. U svakom slučaju, u februaru pčelar treba da izvrši kontrolu da li su mu pčele izbile na satonoše, tj. da li su ostale bez hrane i da pomogne pčelama dodavanjem pogače ili ramova sa medom ako njima raspolaže.

Kad se radi o dodavanju pogače pčelinjim društvima u februaru ima više različitih stavova:

Jedni pčelari smatraju da pogaču treba dati samo ako su pčele izbile na satonoše, jer je to jedini način da se pčelinje društvo spasi od gladi. Drugi pčelari smatraju da u februaru obavezno treba dati pogaču ako su pčelinja društva slabija, jer će pogača držati pčele čvršće na okupu u klubetu, povezujući gornje djelove ramova sa hranom, zatim ako je pčelar usljed nedovoljnog znanja nekvalitetno zazimio pčelinje društvo, dok treći pčelari smatraju da dodavanje pogače u drugoj polovini februara stimuliše pčelinje društvo na intenzivniji rad.

Inače, u toku februara pčelinje društvo ne treba uznemiravati.

VLAGA

Pošto u februaru pčele instinktivno osjećaju približavanje proljeća život u košnicama počinje iz osnova da se mijenja. Temperatura u klubetu se povećava na 32 do 35°C, a povećavaju se i temperatura oko klubeta i vlaga, koja usljed veće potrošnje hrane i zbog ishrane legla u košnici može da bude veoma štetna ako se pojavi u znatno većoj količini od normalne. Zbog toga starije saće, naročito ono bliže zidovima košnice, popljesnivi i postaje neupotrebljivo. Vlaga u košnici stvara i niz drugih problema, pa zato pčelari ne kažu bez razloga da je vlaga veći neprijatelj pčelama od zimskih mrazeva. Zato je izuzetno važno obezbijediti dobru ventilaciju u košnicama. Ako je neko pčelinje društvo stradalo, treba zatvoriti košnicu i ukloniti je sa pčelinjaka. Očistiti je i dezinfikovati, a ramove ako su prazni pretopiti. Ukoliko je društvo stradalo od gladi, ramovi se mogu stavljati i u druge košnice. To je preporučljivo samo ako u njima ima meda, polena i ako je saće dobro. U suprotnom, najbolje je i najsigurnije i njih pretopiti. Ukoliko u februaru otopli, treba pažljivo posmatrati aktivnost pčela na letu ako budu izlijetale. Treba provjeriti mogu li slobodno da ulaze i izlaze - da leta nisu možda zatvorena mrtvim pčelama. Takođe, treba provjeriti da li ima pojave grabeži. Ako su leta zaprljana ili primijetite neobične aktivnosti u odnosu na druge košnice, onda najvjerojatnije ima grabeži. Ukoliko

DEZINFEKCIJA PODNJAČA

Kriza u izvođenju legla u ovo doba godine može se ne samo izbjeći, već se aktivnost pčela u njegovanju podmlatka može čak i povećati. Zato je potrebno da se društva, ako u njima nema dovoljno cvjetnog praha, šest nedjelja prije prve paše počnu prihranjivati pripremljenim rezervama cvjetnog praha ili njegovim zamjenama. U februaru su podnjače manje-više zaprljane. Tu su mrtve pčele, koje su bile nesposobne za dalji rad, pa su napustile zimsko klube i na podu uginule. Na podnjači su i izmrvljeni voštani poklopci ćelija iz kojih su pčele potrošile med. Često su tu i ostaci proliva, koji ponekad zadesi društvo zbog duge zime, loše hrane ili bolesti. Pčele u ovo doba godine teško održavaju čistoću u košnici. Da bi im se to olakšalo, prvog lijepog dana u februaru treba očistiti, pa i dezinfikovati podnjaču. Na leto se ubace dva-tri mlaza dima, zatim pažljivo skine krov i nožem razdvoje podnjača i tijelo. Stara podnjača zamijeni se novom, čistom. Košnica (tijelo) vrati se na svoje mjesto i pokrije bez uznemiravanja pčela. S odstranjene podnjače, četkom ili nožem, uklone se mrtve pčele i trunje, a zatim podnjača opali plamenom. Tako se dobije druga čista podnjača, pa se posao može nastaviti. Za sat se može očistiti i dezinfikovati desetak podnjača. Po završetku posla mrtve pčele se odvoje od trunjia i spale, a trunje pretopi u vosak.



je društvo stradalo, najbolje je izvaditi sve ramove, očistiti podnjaču, zatvoriti košnicu i ostaviti leto otvoreno kako bi se tuđe pčele odvikle od ulaska. Ako to nije moguće, onda samo zatvoriti košnicu i eventualno je prenijeti na neko drugo mjesto.

OSMATRANJE LETA

Osmatranjem leta na košnici, može se mnogo toga uočiti i konstatovati.

Ako pčele hitro izlijeću iz košnice, u košnici je sve u redu.

Ako je dan povoljan za izlet, a pčele gamižu i tumaraju po prednjem dijelu košnice, tresu krilima, znak je da pčelinje društvo ili nema maticu ili nema dovoljno hrane.

Ako pčele tumaraju po prednjoj strani košnice, ako je trbuh pčela naduven a poletaljka i prednji dio košnice su zaprljani, znak je da su pčele oboljele od nozeme. Treba poslati uzorak (sa pčelama) u laboratoriju na pregled.

Ako se na letu košnice primijete bijeli kristali, a pčelama nije stavljena pogača, znak je da je rezervna hrana

POLENSKA PAŠA

Polenska paša podstiče maticu na pojačano leženje jaja, povećava se količina legla u košnici, što u slučaju jačeg zahlađenja i povratka zime može biti kobno. Zima vraća zajednicu u klupko oko legla, koje često ostaje nedovoljno pokriveno. Ovakvo rano razvijeno leglo iscrpljuje zajednicu i dovodi do njenog ubrzanog slabljenja odnosno zaostajanja u proljećnom razvoju. U pojedinim slučajevima, osobito tokom jačih zima u februaru, upravo ovo leglo, zbog kojega se klupko ne može pomjeriti na stranu, biće uzrok uginuća od gladi cijele jake zajednice ili njenog većeg dijela, pored nedostupnih zaliha meda na drugoj strani košnice. Tada ova pogača dođe kao spas. Kudikamo je bolje kada prva polenska paša otpočne krajem februara ili početkom marta. Takvu kasniju cvatnju, pri povoljnijim vremenskim uslovima, pčele mogu bolje iskoristiti. Stara poslovice kaže da je uspješna cvatnja lješnika vrlo često nagovještaj kasnih mrazeva, koji će uništiti pupoljke bagremovih cvjetova. Za pčelinju zajednicu je najpovoljnije da matica u jesen što ranije prestane s nošenjem, a krajem zime da sa istim otpočne što kasnije. Utopljavanje košnica u ovo doba dobija najviše na značaju, jer pčelinje zajednice iz dana u dan troše sve više meda na zagrijavanje legla. Košnice u paviljonima i pokretnim pčelinjacima se po pravilu ne utopljavaju. Oko načina utopljavanja postoje vrlo oprečna mišljenja, kako u literaturi tako i u praksi. Podizanjem košnice moguće je procijeniti zalihe meda u košnici te one lakše košnice obilježiti i kasnije pregledati.



(med) ukristalisana.

Ako pčele izlijeću iz neke košnice rano ujutro i predveče, a iz ostalih košnica ne izlijeću, znak je da je to pčelinje društvo napadnuto ili ono „pljačka“ drugo pčelinje društvo.

Ako iz neke košnice pčele ne izlijeću, a iz drugih izlijeću, zakucati snažnije po toj košnici u predjelu plodišta, pa ako pčele prvo snažnije zabruje, a potom (kroz 4–5 sekundi) zvuk (brujanje) se stiša, znak je da je u košnici sve u redu. Ako se brujanje u košnici nastavi, znak je da nešto nije u redu i da to pčelinje društvo treba pregledati čim dozvole vremenski uslovi.

DODAVANJE POGAČE

Čvrsta hrana u obliku raznih pogača (šćerne ili medne) može se, preporučuju stručnjaci, davati pčelama tek u drugoj polovini februara. Ukoliko se pogače dodaju prije tog perioda, remeti se neophodni mir. Pčelinja zajednica se budi, a matica počinje da leže jaja kada nije vrijeme. Novostvoreno leglo ima potrebe za novim količinama hrane i povećanom toplotom u gnijezdu. Pčelinja zajednica ulaže velike napore da bi to mogla da obezbijedi. Usljed nedostatka kvalitetne hrane (med, polen), kao i toplote, njegovateljice njeguju mlade pčele sa skraćenim budućim životom, i samim tim sebi skraćuju život.

Ukoliko prihranjujemo zajednice pogačama onda to treba uraditi uz osiguranje dovoljnih količina vode i pripremu higijenske pojilice za nadolazeću sezonu. Ukoliko pčelari sami prave pogače neophodno je koristiti samo dobro očuvan, sušen ili duboko smrznut polen iz prethodne godine, uz dodatak sušenog pivskog kvasca ili obezmašćenog sojinog brašna. Pogače ne treba praviti samo sa sojinim brašnom, jer ono samo nije potpuna zamjena polena, pa bi odgojene pčele bile kratkovječne i od male koristi za

PREGLED KOŠNICA

Povećanjem potrošnje meda i proširenjem legla povećava se količina vodene pare i vlage u košnici. Zbog toga se u ovo vrijeme u košnici može pojaviti plijesan ili buđ, koja loše djeluje na vosak i normalan razvoj društva. To će se izbjeći pojačanim provjetravanjem košnica i sušenjem, odnosno zamjenom utopljavajućeg materijala. Ovo se radi po toplom danu. Poskidaju se krovovi i utopljavajući materijal izloži dejstvu sunčevih zraka i vjetra. Obično sva pčelinja društva koja su normalno zimovala, u februaru imaju legla.

Međutim, ponekad se pčele drukčije ponašaju. Izletnice pri odlasku i dolasku u košnicu kao da nešto traže na poletaljcima, oklijevaju da polete, odnosno da uđu u košnicu. To pokazuje da u košnici nešto nije u redu, da je društvo loše zimovalo, izgubilo maticu, ostalo bez hrane ili oboljelo. Takvo društvo, kad je lijep dan, treba brzo pregledati i na osnovu nađenog stanja izraditi plan otklanjanja nedostataka. Ovo treba uraditi što prije, jer takvo društvo ostavljeno samo sebi ne može se razviti u proizvodnu zajednicu. Ako se i pored otklanjanja nedostataka ne može brzo razviti normalno društvo, treba ga pripojiti nekom kvalitetnom društvu.

Razumljivo je da to ne treba činiti s društvom koje je oboljelo (nozemoza, kuga).

pčelinje društvo. Prije dodavanja pogače pčele se dimilicom odstrane sa satonoše, pogača otvori na predviđen način, postavi i poklopnom daskom zatvori košnicu. Tečnom hranom u ovom mjesecu pčele se ne smiju prihranjivati. Poželjno je da krajem mjeseca pčelinja društva imaju oko 10 kg meda u rezervi.

izvor: pčelarska literatura i sajtovi



Zavidni rezultati na svim poljima



U velikoj sali Centra za kulturu, 26. januara održana je redovna godišnja Skupština bjelopoljskog UP "Pčelar" na kojoj niko od delegata nije imao primjedbi na Izvještaj o radu i finansijsku statistiku za prethodni period. Svi su se složili da je dosta toga urađeno na razvoju pčelarstva u ovoj opštini te da predstoje obimni zadaci za tekuću godinu kako bi se jedna od prioritetnih grana poljoprivrede uzdigla na još viši nivo u ovom kraju.

Nakon srdačne dobrodošlice predsjednika Skupštine Vladimira Šebeka, prisutne je pozdravio i predsjednik

Udruženja Lazar Tomović, podsjećajući da je shodno planu i programu rada koji je usvojen na prethodnoj šestoj izbornoj Skupštini održanoj 25. decembra 2021. g. u obavezi da podnese Izvještaj o radu za prethodnu godinu.

-Na ovoj redovnoj godišnjoj sjednici sumiramo rezultate rada u periodu između dvije skupštine, podnosimo izvještaj o radu kao i finansijski izveštaj sa predloženim planom i programom aktivnosti za 2023. godinu. U prethodnoj godini izvršavali smo brojne obaveze utvrđene Statutom i planom koji je usvojen na prethodnoj Skupštini

našeg udruženja kao i ostale aktivnosti za koje se ukazivala potreba tokom rada. U 2022. g. naše udruženje brojalo je 112 članova i po tom pitanju nastojaćemo da se što više pčelara učlani, jer samo složni i organizovani možemo ostvariti ciljeve koji se tiču što većih prinosa pčelinjih proizvoda a samim tim i boljeg životnog standarda pčelara i njihovih porodica. Zatim, radićemo na omasovljavanju i popularizaciji pčelarstva, posebno kod mladih ljudi sa ciljem da u ovoj djelatnosti pronadu šansu za zaradu kako ne bi napuštali svoj zavičaj i išli u svijet "trbuhom za kruhom" i da na taj način svi skupa



doprinesemo ukupnom privrednom ambijentu.

Takođe, među prioritetima su očuvanje prirode i sveukupnog bi-odiverziteta kako na području naše opštine tako i šire, da sa pčelinjim proizvodima obogatimo turističku ponudu naše opštine i, na kraju, stvorimo bolje uslove za rad našeg udruženja.

SARADNJA SA SVIM SUBJEKTIMA

U ovom izvještajnom periodu mogu reći da je naše udruženje ostvarilo veoma intenzivnu i plodnu saradnju sa SPOCG, Kućom meda, Sekretarijatom za preduzetništvo i ekonomski razvoj opštine Bijelo Polje, veterinarskom i savjetodavnom službom i sa ostalim brojnim privrednim i društvenim subjektima, a sve u cilju razvoja i afirmacije pčelarstva.

Na tom polju imali smo zapaženo učešće u radu Saveza pčelarskih organi-

zacija Crne Gore,

pri čemu su ostvarene brojne individualne i organizovane posjete pčelarskim manifestacijama i poljoprivrednim sajmovima u Crnoj Gori i okruženju. Redovno smo dobijali časopis "Pčelar" iz Srbije, a 17. marta 2022. godine organizovali smo posjetu Sajmu pčelarstva i opreme u Arilju, koja je, pored ostalog, imala i edukativni karakter jer su naši pčelari prisustvovali predavanjima koja su održali uvaženi profesor Đoko Zečević

i velepčelar Aco Vujović. U planu je bila i posjeta Sajmu pčelarstva i opreme u Beogradu, ali nije bilo zainteresovanih za organizovani odlazak na ovu prestižnu smotru pčelarstva. Ostvarili smo veoma dobru saradnju sa Savezom pčelarskih organizacija Crne Gore i sa Kućom meda prilikom nabavke regresiranih matice i preparata za varou Apiguard, Furmitom i ApiLife Var. Podrška za matice je bila 50% a podrška za preparate protiv varoe 70%. U saradnji sa SPOCG, Kućom meda i Turskom razvojnom asocijacijom TIKa realizovana je podjela podnjača za sakupljanje polena. Naše udruženje je dobilo podnjače za dva pčelara i to ukupno 20 komada.

Uz podršku i saradnju sa SPOCG organizovana je posjeta pčelara Crne Gore Turskoj. Naše udruženje moglo je da pošalje tri člana, međutim nije bilo zainteresovanih.

U saradnji sa SPOCG, UBH i Kućom meda omogućeno je pčelarima da mogu uraditi besplatnu analizu meda. Dosta pčelara je iskoristilo ovu mogućnost.

RAZNO

Pod tačkom razno predsjednik Skupštine Vladimir Šebek insistirao je da se razgovara sa predstavnicima resornog ministarstva i matičnog saveza kako bi se pojedine lokacije pošumile i obogatile medonosnim biljem, dok je Vukola Rakonjac sa žaljenjem konstatovao da su poslije nekoliko decenija beskućnici. Maćehinski odnos opštinskih i državnih institucija ne ide nikome u prilog, a naročito ne nama pčelarima. Imali smo lijepi kutak za druženje, a sada smo na ulici i sa te strane smo poniženi, rekao je Rakonjac ističući da je i Bijelom Polju potrebna Kuća meda.



GOSTI IMAJU RIJEČ

Među brojnim gostima iz Prijepolja, Priboja, Zlatiborskog okruga, Užica, Nove Varoši, Podgorice, Mojkovca, Berana i grada domaćina bio je i predsjednik Radule Miljanić, koji je svima poželio uspjeh u radu, sa željom da tekuća godina bude bolja od prethodne u svakom pogledu.

Da bi unaprijedili pčelarstvo u svim crnogorskim sredinama, neophodno je obaviti registraciju što je naročito značajno sa aspekta podsticajnih mjera od strane resornog ministarstva. U planu je da održimo sastanak sa njihovom predstavnicima i obavimo razgovor na finalizaciji važnih aktivnosti koje se tiču matičnog saveza i Kuće meda, prije svega na angažovanju jednog veterinara koji će se starati o zdravlju i prevenciji bolesti pčela, rekao je Miljanić, uvjeren da će se pčelari maksimalno angažovati na širenju asortimana pčelinjih proizvoda.

Za predsjednika mojkovačkog udruženja "Potarje", Ranka Medojevića koji se zahvalio na izboru u Upravni odbor SPOCG najveći problem predstavlja isporuka matica.

Veoma sam ponosan što ću predstavljati najmasovniju pčelarsku organizaciju na sjeveru naše zemlje i zahtijevaću mnogo više razumijevanja i podrške za sve kolege na ovom području. Iz ovog kraja nemamo ljude na rukovodećim mjestima u Savezu, ali nam ne fali volje i želje da istrajemo u namjerama da iz godine u godinu unapređujemo pčelarstvo na sjeveru Crne Gore, istakao je Medojević.

Zatim je za govornicu izašao predsjednik beranskog udruženja Velizar Cimbalević koji nije krio zadovoljstvo što je pčelarstvo najviše napredovalo u oblasti poljoprivrede.

Rezultati su sve bolji, ali ako hoćemo zdravu hranu na trpezi, moramo se vraćati selu i ognjištima. To podrazumijeva da nove generacije preuzmu obaveze nas starijih i da mladi ambiciozni i školovani ljudi budu inicijatori značajnih projekata u ovoj zahtjevnoj oblasti. Jednostavno rečeno mora se ulagati makar u skladu sa mogućnostima i permanentno voditi računa o edukaciji i razmjeni znanja i iskustava, zaključio je Cimbalević naglasivši da su na sreću svih pčelara neke razmirice i trvenja prošlost te da sloga i jedinstvo uvijek pobjeđuju.

SUBVENCIJE I PODRŠKA

U nastavku izlaganja Tomović je naglasio da su od Sekretarijata za preduzetništvo i ekonomski razvoj opštine Bijelo Polje i prethodne godine pčelari dobili subvenciju u iznosu od 3 eura po košnici. Ovo pravo je iskoristilo čak 74 člana našeg udruženja što je do sada najveći broj od kada traje ova podrška. Ovaj projekat je u potpunosti realizovan.

Od Sekretarijata za preduzetništvo i ekonomski razvoj imali smo podršku za dio troškova prilikom posjete Sajmu opreme i pčelarstva u Arilju na koji smo organizovano putovali.

Takođe, moram istaći da smo imali veoma dobru saradnju i u dijelu preventive kako bi se izbjeglo trovanje pčela usljed tretiranja protiv komaraca koja su vršena u gradu i prigradskim naseljima. Oni su nas svaki put, bez izuzetka, obavještavali o vremenu i mjestu gdje je planirano tretiranje, čime su pokazali veliki profesionalizam i odgovornost prema nama i pčelama.

Ostvarena je dobra informativna komunikacija između Uprave Udruženja i članova putem telefonskih poziva, a najviše preko viber grupe što je veoma efikasan način razmjene informacija.

Održani su brojni sastanci Upravnog odbora na kojima su rješavana aktuelna pitanja od značaja za naše udruženje. Što se tiče zdravstvene zaštite pčelinjih zajednica, tom problemu posvećuje se značajna i konstantna pažnja. Prethodne godine imali smo pojavu američke kuge kod dvojice pčelara. Brzom reakcijom veterinarske službe i veterinara Kerima Zejnilovića koji je odmah po prijavi obišao zaražene pčelinjake i preduzeo potrebne mjere iz svoje nadležnosti, spriječeno je dalje širenje zaraze na terenu. Što se tiče prethodne godine, u smislu prinosa meda i pčelinjih proizvoda, mogu reći da je bila solidna, pa čak i veoma dobra u pojedinim mjestima, naveo je Tomović.

PLAN RADA ZA 2023. GODINU

Prema riječima Tomovića veoma zahtjevan plan rada za ovu godinu obuhvataće nastavak svih onih aktivnosti koje su usmjerene na unapređenju i valorizaciji projekata Udruženja i uvećanja broja članova.

-I dalje ćemo vršiti nabavku i raspodjelu sredstava posebno regresiranih prema mogućnostima i interesovanju pčelara. Nastavićemo se aktivnostima koje su usmjerene na zdravstvenu zaštitu pčela, sa posebnim akcentom na sveobuhvatnu edukaciju pčelara. Organizovaćemo pretplatu na pčelarski časopis iz Srbije i intenzivno saradivati sa SPOCG i Kućom meda. Takođe planiramo i učešće na sajmovima i izložbama u Crnoj Gori i okruženju, a prema potrebi sazivaćemo sastanke Upravnog odbora. Uz saglasnost lokalne samouprave organizovaćemo tradicionalnu izložbu i obavljaćemo i druge poslove i aktivnosti određene Statutom i planom rada za tekuću godinu.

Unapređivaćemo saradnju sa veterinarskom ustanovom i sa svim drugim inspekcijskim službama na nivou opštine i države, jednom riječju sve aktivnosti odrađivaćemo prema potrebi, pri čemu će i Upravni odbor usklađivati usvojeni plan i program.



PROBLEM SA PROSTORIJAMA

On je u svom izvještaju iznio i problem sa kancelarijom koju su bjelopoljski pčelari koristili u Rasovu.

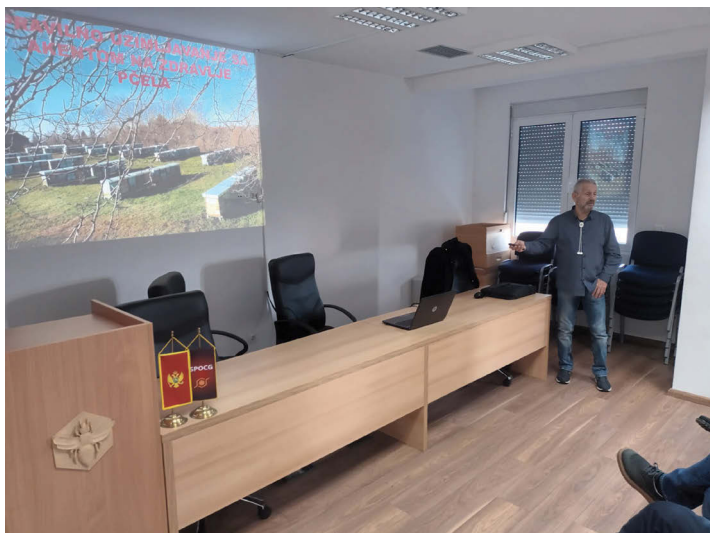
Naime, Udruženje je dobilo na korišćenje prostor od opštine Bijelo Polje, usmenom odlukom, prije nekih 7-8 godina. U međuvremenu Opština je dala Mjesnoj zajednici Rasovo zgradu na trajno korišćenje, da bi prošle kalendarske godine u decembru Savjet MZ Rasovo od nas zatražila da napustimo prostoriju jer istu treba da ustupe Pošti Crne Gore i da je to u interesu građana MZ Rasovo. Nakon toga prostoriju smo napustili i sada smo takoreći na ulici. Sve nam ovo govori da ne treba pčelarstvo posmatrati samo sa aspekta značajne poljoprivredne grane, koja pored proizvodnje hrane ima i ulogu očuvanja biodiverziteta i uopšte života na zemlji, već ga treba posmatrati i u socioekonomskom, privrednom pa i u demografskom smislu kao veoma značajno za našu opštinu i šire.

Naše udruženje ima tradiciju dugu 87 godina. Osnovano je davne 1936. g. i, sa prekidima koji su bili objektivne prirode, evo i danas postojimo i funkcionišemo. Najorganizovanije smo, a ujedno i najstarije udruženje poljoprivrednih proizvođača u Opštini, a sa druge strane smo jedino pčelarsko udruženje u Crnoj Gori koje nema svoju prostoriju. Naše udruženje kao i pčelarstvo ne bi moglo da opstane bez pomoći lokalne samouprave. Ovom prilikom bih zamolio ključne ljude naše Opštine da nađu neki model kako bi nam izašli u susret za kancelariju koja nam je neophodna za funkcionisanje i normalan rad koji je javan, transparentan i iz godine u godinu se sve više prepoznaje.

Apelujem na članstvo našeg udruženja da se više uključuje i da svojim konkretnim predlozima pruži doprinos u cilju postizanja što boljih rezultata. Sačuvajmo pčele i tako ćemo sačuvati i sebe i svoj opstanak. Na kraju svima želim dobro zdravlje, ličnu i porodičnu sreću, zdrava i jaka pčelinja društva i medonosnu godinu, zahvalio se Tomović na pažnji.

B.K.

INTERESOVANJE MIMO OČEKIVANJA



Kuća meda u saradnji sa SPOCG i lokalnim pčelarskim organizacijama napravila je dobar potez u interesu razvoja pčelarstva u našoj zemlji i organizovala niz savjetovanja za pčelare u Nikšiću, Danilovgradu, Baru, Petnjici, Kotoru i Bijelom Polju. Za ovaj vid edukacije angažovala je profesionalnog pčelara iz Zrenjanina Janoša Balinta, koji posjeduje oko hiljadu košnica. Inače, iskusni pčelar je 1977. godine oformio porodično gazdinstvo i od 2001. godine jedine izvore prihoda ostvaruje od proizvodnje i prodaje meda, polena i rojeva.

Prvo stručno predavanje u organizaciji SPO Crne Gore i Kuće meda održao je u gradu pod Trebjesom 24. januara na temu "Prolječni razvoj i metode sprječavanja rojenja pčelinjih društava". Klub pčelara bio je tijesan da primi sve one koji su htjeli da čuju korisne savjete i predloge, dok su ostali sa pažnjom više od dva sata slušali ovog vrhunskog profesionalca. Činjenica da predavač posjeduje više od hiljadu društava, da ima savremenu automatsku vrcaljku, plaćenu preko 20.000 eura, dovoljno govori o kakvom se stručnjaku u pčelarstvu radi. Zato je u svom obraćanju nikšićkim pčelarima gospodin Balint, na zadovoljstvo svih prisutnih, otišao dalje od zadate teme. Govorio je o ranom razvoju pčelinjih zajednica (u drugoj polovini januara), pa do burnog (april-maj) razvoja. Govorio je o rojevom nagonu i kako ga suzbijati, o promjeni matica, o medobranju, vrstama paše, vrcanju, prihrani... Sve je bilo potkrijepljeno vizuelnim prikazom i sopstvenim iskustvima iz dugogodišnje prakse. Na kraju je rado odgovorio na više postavljenih pitanja. Predavanju je prisustvovao direktor Kuće meda Vlado Radulović.

-Bila je ovo prilika da se naši pčelari dodatno edukuju. Interesovanje je bilo izuzetno, mimo svih naših očekivanja. Praktični savjeti su uvijek korisni, pogotovo ako dolaze od vrhunskih i iskusnih pčelara, a naš predavač Balint je zaista takav. Pčelarima je posebno značajno da dobiju što više informacija, pa zbog toga ne čudi veliko interesovanje za predavanje vrhunskog stručnjaka, koji to objašnjava sa lakoćom i na način da je svima razumljivo, saopštio nam je utiske Ratko Aleksić, sekretar Pčelarske organizacije Nikšić.

Balint je u Baru govorio na temu "Pravilno uzimljanje sa akcentom na zdravlje pčela", u Danilovgradu na temu "Optimalni uslovi za održivo pčelarenje", u Kotoru na temu "Kritične tačke pčelarenja tokom godine", u Petnjici i Bijelom Polju na istu temu kao i u Nikšiću.

B.K.

PREDSTAVNICI UP PODGORICA POSJETILI JU OŠ "ĐOKO PRELEVIĆ" I KOLEGE U UBLIMA

Učenci oduševljeni predavanjem i poklonima

Predstavnici Udruženja pčelara Podgorice nastavljaju sjajnu edukativnu misiju o važnosti pčela i pčelarstva među mladima, ne štedeći truda i vremena da o ovom lijepom hobiju i unosnom zanimanju upoznaju, prije svega učenike i njihove nastavnike. Tako su uoči novogodišnjih praznika, tačnije 26. decembra prošle godine, predsjednik Mirko Šćepanović i njegovi saradnici Danko Peruničić, Željko Vlahović i Ljubiša Ivanović posjetili OŠ "Đoko Prelević" u Ublima nadomak Glavnog grada. Tog prijepodneva, srdačna dobrodošlica direktora ove ugledne vaspitno-obrazovne ustanove Radomira Šćepanovića nagovijestila je prijatnu atmosferu u punoj učionici mališana, koji su u prisustvu nastavnica Tanje Marković i Snežane Đurović pažljivo slušali stručna predavanja pomenutih gostiju i njihove zanimljive priče o medonosnim insektima sa obiljem informacija o značaju pčela za čovječanstvo i opstanak planete. Nijesu izostali aplauzi, ali i veoma mudra i interesantna pitanja znatiželjnih đaka, koja su se uglavnom odnosila na aktivnosti i proizvode najvažnijih oprašivača u prirodi. Mirko i njegove kolege rado su odgovarali na pitanja i ovom prilikom upoznali djecu da se 20. maj slavi kao Svjetski dan pčela na predlog Slovenca Antona Janše, prvog profesionalnog učitelja pčelarstva. Da bi druženje ostalo svima u dragom sjećanju, osnovcima su podijeljeni slatki pokloni, a oni su uzvratili divnim programom (koreografijama, skečevima i pjesmama) koji su priredili u čast Nove godine. Na rastanku dogovoreno je, na obostrano zadovoljstvo, da se obnovi susret i gradivo nekim novim povodom



KVIZ

Koliko su bili usredsrijeđeni na predavanje koje je trajalo jedan školski čas i koliko su upili znanja i informacija o pčelama najbolje govori kviz na tu temu i odgovori vrijednih i ambicioznih osnovaca. Naime, samo što je Mirko postavio pitanje, ručice su bile u vazduhu. Ovoga puta najspretniji su bili, naravno sa tačnim odgovorima, Andrija Pavićević (VIII), Nina Prelević (V) i Veljko Prelević (IX). Pokloni nijesu izostali. Bravo!

i na istom mjestu.

Po odlasku iz škole Mirko, Danko, Željko, Ljubiša i autor ovih redova su obišli uzorno domaćinstvo Dragoljuba Prelevića. O dočeku i stimi porodice Prelević i njihovom uglednom gazdinstvu slijedi opširna reportaža u nekom od narednih brojeva našeg časopisa, kao i priča o dječaku Đordiju Peruničiću, koji fotografijom govori vršnjacima da se ne treba bojati pčela. Zatim je ova družina posjetila Vučka Radonjića kod koga su počašćeni crnim vinom i rakijom, da bi u povratku poželjeli brzo ozdravljenje istaknutom članu Udruženja i vrsnom pčelaru Slobodanu Lakoviću.

B.K.

NAJLJEPŠE JE BITI MEĐU KOŠNICAMA



Topao porodični dom i međusobno razumijevanje su osnov za svaki uspješan korak koji dovodi do dobrih rezultata u poslu kojim se bavi porodica Pavićević na čelu sa glavom kuće Velizarom Mikijem Pavićevićem. Kada se tome doda i ljubav prema izabranoj aktivnosti, grešaka nema i ne može ih biti. Sedamdesetogodišnji pčelar iz Spuža je stasavao uz vrijednog pok. oca Grujicu i osnove pčelarenja učio od njega. Takođe veliku pomoć na početku pčelarenja pružao mu je i stariji kolega sa ogromnim iskustvom, Pero Kovačević. Živeći i radeći na prostoru mnogih opština centralne Crne Gore, 1958. godine došli su u Spuž gdje Grujica dobija posao u Spuškoj zadruzi.

-Otac je ovdje proširio pčelinjak i sa, do tada primitivnih, prešao na DB košnice. Bila su to lijepa vremena,

dijelilo se znanje i iskustvo, a sa pčelama je uvijek prisutno i „putovanje“, tako da smo ih selili u Lješansku nahiju, Njeguše, Pivu... Sjećam se tih utovara pčela i nas, tada djece, na vrhu utovara u vožnji. Putovali bismo cijelu noć preko Glave Zete, Bogetića, Nikšića do Pive, i tamo smo boravili po čitavo ljeto. Tamo su se nalazili i drugi pčelari, a među njima Đoko Vujanović i Dragiša Marković, kaže naš sagovornik i prisjeća se da su u tim davnim vremenima ljeto provodili i na planini Vojnik gdje su dobro uspijevale i maline sa raznovrsnom pčelinjom pašom.

-Vojnik je poslije rata bio skoro čitav spaljen, a poslije požara nastajali su malinjaci. Tadašnji studenti su dolazili da beru maline, družili se i mi sa njima, i naravno učestvovali u berbi, sa nostalgijom priča Miki i dodaje da je ubrzo došlo do pro-

padanja pomenutih zadruga, te da je njegov otac nastavio da se bavi upravu pčelarenjem. Od četvorice braće, nakon očeve smrti, samo se on prihvatio te grane poljoprivrede ne dozvolivši da se ugasi očev trud.

-I eto, bavim se pčelarenjem do dana današnjeg. Ja sam, inače, između ostalog, prepravljao i pravio košnice, imao svoje kamione, svoje društvo koje je izdizalo na pivske krajolike. Tamo smo se često okupljali, ja, Đoka Božović, pok.Radoje Dragović, Sloba Knežević, kao i mnogi drugi spuški pčelari. Obilazili smo sajmove, skupštine, učestvovali na njima, to su bila stvarno lijepa druženja u Podgorici, Danilovgradu, Nikšiću, Beranama, Andrijevići...na svaku stranu smo stizali, kaže naš sagovornik i ističe da tradicija na sreću nije prekinuta pa uvijek kada su u prilici obnove draga sjećanja na minule susrete.

Kada je u pitanju samo Udruženje čiji je Miki predsjednik, on kaže da sa predsjednikom Saveza pčelarskih organizacija Radulom Miljanićem koji je na čelu te organizacije nekoliko mandata, imaju isti cilj, isto mišljenje, zajednička druženja i dogovore. Iz toga je potekla i ideja o otvaranju Kuće meda u Daljmu, za koju im je Opština Danilovgrad dala plac besplatno, dok je njena izgradnja i opremanje koštalo preko pola miliona eura.

-Ponoviću mišljenje mojih kolega, Kuća meda radi uspješno, i mnogo znači nama, crnogorskim pčelarima. Radimo, mučimo se, tako da sve ide u napredak, kaže Pavićević.

DOMAĆINSTVO

Kada govori o svom domaćinstvu i bavljenju pomenutom granom poljoprivrede, Miki kaže da je on na vrhu piramide. Naime, mnogo mu znači pomoć sina Marka, a u posao su uključene supruga Zdenka i ćerka Iva. Odkora i snaha Kristina je pojačala redove ovog uigranog tima koji pedantno i planski izvršava svakodnevne zadatke među košnicama.

-One peru tegle, pakuju med i pazari su njihovi, našalio se Miki. Njegova supruga se prisjeća da su 1991. godine, samo od jednog vrcanja, kupili Golfa 2. -Koliko su se vremena promijenila i prinosi smanjili, danas ne bismo kupili ni trotinet, dodaje Zdenka.

On je podsjetio da je u svom pčelinjaku imao i do sto ili čak više društava. Nakon više operacija i zdravstvenih tegoba, sada ima nekih 70-80 košnica. Smanjenju broja košnica, ne samo kod našeg domaćina, već i kod drugih crnogorskih pčelara, doprinosi bolest varoa, zatim neki virus koji napada pčele, a i godine su loše, česte su suše, a samim tim i manji je prinosi meda.

-Vremenska nestabilnost koja sve češće pogađa, ne samo Crnu Goru, već i zemlje regiona, zatim smanjen stočni fond, posebno sitne stoke, planine su „podivljale“ i sve se to odražava na prinos meda. Nemamo



više količine kojima se možemo pohvaliti. Ako bude po 10 kilograma po košnici, budemo prezadovoljni. Ipak, rijetko ko od pčelara odustaje da se bavi ovim poslom, jer to se radi, prije svega, iz ljubavi. Volimo da smo u prirodi, u planinama, da se posvetimo tim vrijednim insektima i brinemo o njima, kaže Pavićević.

EDUKACIJA

On naglašava da bavljenje pčelarstvom podrazumijeva i studijska putovanja kao i posjete sajmovima, i da je to vrlo bitna stavka gdje se pčelari upoznaju sa kolegama iz raznih zemalja, razmjenjuju iskustava, stižu nova saznanja. Ministarvo po-

ljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede pomaže onoliko koliko može.

-Prethodnih godina posjećivali smo kolege u Srbiji, Vojvodini, Bosni i Hercegovini-Sarajevu i Banja Luci, Italiji, Austriji, Bavarskoj, Sloveniji, Turskoj-Istanbulu, Albaniji, išli smo do Ohrida. Sve su to bila fina i korisna i edukativna druženja.

Kada je riječ o resornom ministarstvu, Pavićević kaže da ono dosta pomaže pčelarima, posebno mladima u nabavci košnica i rojeva. Takođe, pomoć pružaju u pogačama, šećeru i drugim subvencijama.

-Nama je uvijek malo, ali oni, na osnovu raspoloživog budžeta, opredjeljuju pomoć za nas. Tako je prošle godine, ko je htio, mogao da



dobije opremu. Takođe, pomagali su i u nabavci prikolica u svrhu selidbe košnica i drugog materijala. I ja sam iskoristio jednu takvu mogućnost i kupio prikolicu. Postoji javni poziv da se pčelari registruju kao domaćinstva, kako bi dobili sredstva za adaptaciju prostorija za vrcanje i pakovanje meda, za nabavku opreme. Što se tiče Opštine Danilovgrad mi smo samo jedne godine dobili oko dvije i po hiljade eura za podjelu lijekova što je iskorišćeno za naše pčelare. Taj projekat je koštao oko pet-šest hiljada, međutim, Opština je dala taj iznos, a ostalo je dalo Ministarstvo, podsjeća Pavićević.

Prema njegovim riječima, Udruženje pčelara Danilovgrad broji oko 100 članova i svi su na spisku matičnog Saveza.

-Svi smo jednaki bez obzira kojem udruženju pripadamo. Pčelari su registrovani kod Ministarstva poljoprivrede, a ove godine ćemo se posvetiti boljoj organizaciji rada. Što se tiče našeg udruženja, sve što treba pčelarima, mi smo im na raspolaganju, kaže Pavićević.

Naš sagovornik svoj uljanik je, poslije niza seljenja, stacionirao je u Spuzu. Zadnjih godina seli ih samo u Borov Do, prema planini Studeno, gdje ima priliku da se druži sa pčelarima iz susjednih opština. To je, kaže, fina lokacija. Kada je paša u pitanju, to su uglavnom livadske biljke, zatim pelin, drača, vriješak, bor, medljika.

-U odnosu na ranije, prinosi meda su mnogo slabiji. Sve što se proizvede, proda se na kućnom pragu. Ako nešto ostane, ponudi se na sajmovima, gdje će, ako te neko prepozna, kupiti med, a ako te ne poznaje, džaba, pa da je džabe, kaže na kraju Pavićević, uz poruku mladima da se angažuju, jer pčelarenje je zanimljivo, a može da bude i unosan posao.

-Za pčelarenje je najpotrebnija ljubav, sve ostalo će se obezbijediti. Da naši proizvođači stvaraju u Crnoj Gori i da ne zavisimo od drugih, zaključio je on.

G.M.

USPUTNI ZAPIS SA LUKAVICE O VRSNOM PČELARU MILORADU ŽUGIĆU

JEDINSTVENI SENZIBILITET MEĐU KOŠNICAMA

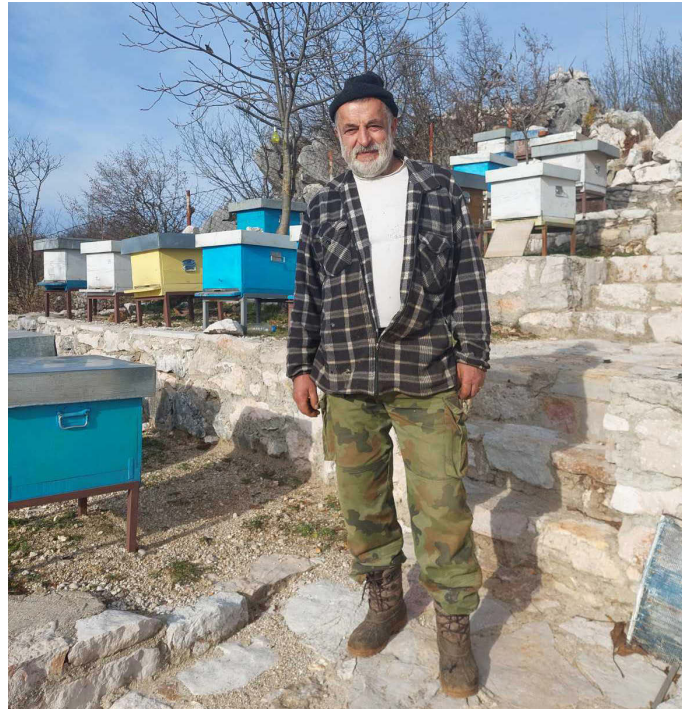
Jedna latinska izreka glasi “quidquid agis, prudenter, agas, et respice finem”, što u prevodu znači “što god radiš, radi smišljeno i misli na posljedice”. I sada se nameće logičko pitanje da li ista može “opteretiti” one ljude koji su se opredijelili za jedno od najljepših zanimanja na planeti. Sigurno da može!

Međutim, pčelari nijesu kao obični ljudi, zanatlije, poljoprivrednici, ribari, lovci, iako imaju lovačkog gena koji ih nadahnjuje u traganju za odbjelim rojevima nastanjenim u šumama, nego su više samoedukovani umjetnici - zaljubljenici u svoje sveto pčelarsko zanimanje i u rad koji podrazumijeva istrajavanje u uljaniku i svakodnevnoj samoedukaciji. Većinom su pčelari dobri radnici, precizni do savršenstva u svim poslovima, a najviše u svom pčelarskom “zanatu”. Kao i u svim oblastima i u pčelarstvu ima vrijednijih i manje vrijednih, a ima i onih koji sveti insekt pčelu radilicu zovu muva, ali najistaknutiji među svima je Milorad Žugić, iz herojske kuće Žugića, koja je još odavno poznata i priznata po herojstvu svojih časnih sinova i potomaka, a prije svega mlađanom oficiru Božidar. Takvi su Žugići! Mještani Gložana, hrabrom Božidar podigli su spomenik, a njegova majka Mara podigla je spomen obilježje kod mosta na Đurđevića Tari.

Nema dileme, Miloradu je imalo po kome doći da bude veoma uticajni humanista, pomoćnik susjedskih moba, uvijek spreman da priskoči u pomoć pri izgradnji novih kuća, ugradnji vodoinstalacija, priključenja na elektro mrežu objekata i postrojenja i mnogih drugih društveno-korisnih djela, pa mu s pravom pripada jedinstveni epitet u hipokoristici, Milorad-Radorad ili Dobrorad. On je čovjek od stotinu ruku i zanata, pun neizmjerne i iskrene ljubavi prema pčelarstvu, koji na krilima pčelarske zanesenosti iz uspješne i radne porodice leti od Poddurmitorja, gnijezda ponosnih i rodoljubivih predaka do medonosne Lukavice, izdašne ljepotice među planinama, i u najsušnijim godinama šireći emocije i empatiju prema najvrednijim neimarima na planeti-pčelama.

KVARTET USPJEŠNIH

U narodu se kaže Lukavica nije kukavica već Eldorado za brojne pčelare od Podgorice do Nikšića i redovno ljetovalište Miloradovih pčelinjih društava, kao i njegovog druga i učitelja Đorđija Baničevića, nastavljajući pčelarske tradicije neponovljivog Luke Šofranca. I eto došlo je vrijeme da je čak bolji od učitelja. To je svakako dobro na obostrano zadovoljstvo, jer zajedništvo i međusobna ispomoć u kontroli uljanika, selidba i ostali tercijarni radovi, a prije svega ljubav prema pčelarstvu, nadograđuje se i uzdiže na veći nivo zahvaljujući odličnoj saradnji sa još dva vrsna pčelara. Prvi je Božo Rašković iz Miloradove pčelarske škole, dobri majstor



koji mu pomaže u izradi košnica, ramova, nukleusa i nastavaka tako da su njihovi proizvodi čuveni i već postaju brend po sadržajnosti kvaliteta i načinu izrade i zaštite impregnacijom dok je najmlađi član po stažu ovog znamenitog pčelarskog kvarteta upisnik u Miloradovu školu, Mile Gočević, čiji su putevi popločani uspjesima svog učitelja. Sloga snagu daje!

ZIMOVNIK I LJETNJIKOVAC

Svaki je početak težak, a za uspješan posao treba snage, znanja i hrabrosti, a što Milorad svakako ima jer je u početnoj fazi eksperimentisao tražeći što bolju pašu za svoje zdravo i dobro njegovano pčelinje stado od dvadesetak košnica, seleći se od Pive do Durmitora. Sada, kad je uljanik udvostručio do 40 košnica za oko mu je zapela Lukavica, koju je odabrao za ljetnjikovac i medokupilište njegovih pčela, kao i pčela Đorđija Baničevića.

A Miloradov zimovnik, Kočani, predgrađe Nikšića, ne može se opisati bez filmske kamere, jer je Milorad je na stjenovitoj uzvišici maljem i čuskijom izdubio stepenaste terase i tu locirao košnice sa primatom jedne koja je postavljena na kontrolnoj vagi.

O Miloradu Žugiću teško je priču napisati, a još je teže ne pisati i zaboraviti ga. A, nije za zaborav!

B. KOPRIVICA

ПОТРАЖЊА ЗА МЕДОМ НЕ ЈЕЊАВА



Милош Госпић, пчелар из Хоћевине каже да су приноси на њиховом породичном пчелињаку са око 200 друштава, који је стациониран на 900 метара надморске висине, ове године били благо испод просјека.

- Ослоњени смо претежно на ливадску пашу и нешто мало шумског богатства, а када сезону обиљеже честе падавине или велике суше ливада даје слабије приносе. Пчелари који су као најзначајнију пашу имали шуму прошли су значајно боље. Наш просјек је био око 10 килограма меда по кошници, истиче Милош.

Госпићи продају мед и на градској пијаци, али и на кућном прагу. Милош сматра да ће до прољећа продати све вишкове меда, што се и раније дешавало.

- Квалитет меда је висок, а продајом смо задовољни. Потражња је на завидном нивоу. Ми имамо сталне муштерије који цијене наше производе. Мед по правилу и треба куповати од познатих пчелара за које сте сигурни да производе и продају сопствени мед, јер је на тржишту много кривотвореног и фалсификованог меда. Цијена правог домаћег меда је углавном 15 еура у скоро свим црногорским срединама, па и код нас. Често овдје долазе и непознати пчелари који нуде јефтинији мед по 10 еура па и јефтиније, а затим га закупци продају по 12 или 13 еура. Ми професионални пчелари и они које ја познајем, а учествују на сајмовима, на продајним изложбама, продају мед скупље, по 15 еура, каже Госпић.

Он додаје да је због поремећаја климе и загађења све теже одржати пчеле виталним и радно способним, какве су некада биле. При томе све је више и више болести које треба на вријеме сузбијати како би пчеле остале здраве. Госпићи осим меда као главног производа, у понуди имају и восак, као и полен и прополис, док су суве шљиве такође увијек присутне на њиховим лијепо аранжираним штандовима. Овај вриједни домаћин из питомог пљеваљског краја савјетује да се током хладних зимских дана за имунитет узима по кашика меда растопљена у топлој води или пред спавање за миран сан.

М. Т.

Масовна селекција у „домаћој радиности“ императив одрживог пчеларстава

Пчелари
Миша и Миодраг Петровић
Крагујевац
choopko49@gmail.com

Данас када се по друштвеним мрежама све више пропагирају друге расе пчела јер су пчелари незадовољни резултатима, који су више последица климатских промена и претеране употребе хемикалија у пољопривреди па и у пчеларству него што је разлог наша раса пчела, потребно је пронаћи најбољи начин да повећамо приносе меда и смањимо зимске губитке.

Тачно је да ми немамо институте за проучавање и побољшање наше расе пчела, већ смо узгој матица препустили стихији, па осим неколико часних изузетака већина узгајивача су „произвођачи“ матица. Квалитет матица на тржишту је упитан па је крајње време да селекцију преузмемо ми пчелари.

ТРИ НИВОА СЕЛЕКЦИЈЕ ПЧЕЛА

Када размишљамо о узгоју пчела, морамо размишљати на 3 различита нивоа или перспективе. Као и све животиње, пчеле су комплетни организми као јединке, сваки са својим својствима које одређују њихови гени. Али пчеле никада не могу да живе саме, оне се увек налазе у друштвима. Уз друштвени живот долази до сложености и синергије сарадње. На крају, морамо размотрити како је целокупна популација повезана у генетску мрежу.

Селекција пчела врши се на нивоу матица као јединки и трутова. Али карактеристике друштва зависе од комбинације ових јединки. Као и код играња карата, неке комбинације функционишу боље него друге. Ово без сумње доводи до велике разлике у продуктивности друштава. Читава популација садржи тешко стечене генетске информације о целој врсти. Ово је сировина за еволуцију како би се пчеле прилагодиле свом окружењу. Генске фреквенције се временом мењају како би се прилагодиле променљивим условима. Одржавање разноликости осигурава да ће се пчеле

моћи прилагодити и будућим променама.

Занимљиво је да оно што је лоше за јединке и поједина друштва, попут болести, може бити добро за остатак популације. Елиминацијом јединки које су мање отпорне и не могу да се прилагоде, врста се у целини јача.

ДРУШТВА МЕДОНОСНЕ ПЧЕЛЕ СУ СУПЕРОРГАНИЗМИ

Аристотел је рекао, „Целина је много више од збира њених делова“. Оно о чему је говорио је синергија која настаје из комбинација. Не постоји бољи пример овог концепта од пчелиње породице. Пчелиње друштво је суперорганизам, а не само један организам попут других домаћих животиња које човек узгаја. Матице се обично паре са најмање 10 трутова, тако да друштво садржи најмање 10 пута више генетских информација у облику ДНК од сваке појединачне пчеле. Није тешко замислити да ће се неке породице пчела боље сналазити од других. Проблем је у томе што је готово немогуће умножити образац. Најбоље што у овом тренутку можемо учинити је изабрати друштва за умножавање са особинама за које мислимо да су корисне.

КАКО МОЖЕМО ДА УЗГАЈАМО СУПЕРОРГАНИЗМЕ?

Мислимо да нас то доводи до тренутног ограничења у узгоју пчела. Не можемо да репродукујемо све најбоље особине друштва на поуздан начин. Јер кад узгајамо матице она представља само једног од трутова, али синергија групе је изгубљена. То не треба да нас спречава да применимо масовну селекцију извођењем матица из најбољих друштава а замену матица у свим оним друштвима која не задовољавају задате критеријуме.

„ПОБОЉШАЊЕ ПЧЕЛА“

Зашто се замарати? Треба ли то препустити „стручњацима“? Могу се увести, али кришом,

добре матице других раса али временом долази до погоршања квалитета у следећим генерацијама због неконтролисаног парења у природи са домаћим трутовима па долази до хибридизације. Да би се одржала чистоћа расе потребан је увоз и куповина матица сваке године. Матице донешене из других климатских подручја нису прилагођене локалним климатским условима и локалним пашама. Извештај КОЛОС-а за 2014. годину показао је да су „локално прилагођене“ пчеле боље од увозних: „Ширење увезених гена у локалној популацији пчела може повећати генетску разноликост, али то није нужно и корисно, јер неприлагођени гени могу допринети губицима друштва.“

**ПРЕЖИВЉАВАЊЕ
ПРИЛАГОЂЕНИХ ПЧЕЛА =
„ПРИРОДНИ ОДАБИР“**

„Локална адаптација“ је када се популација или организми развијају како би били прикладнији за

своје окружење од осталих припадника исте врсте. Губици друштва доприносе „локалној адаптацији“ тако што „истребљују“ најмање погодна друштва (или гене). Упорном селекцијом можете развити отпорну и продуктивну популацију одлично прилагођену локалном окружењу

**ДА ЛИ БИ ТРЕБАЛО ПОБОЉШАТИ
ПЧЕЛЕ НА НАЦИОНАЛНОМ НИВОУ?
„СВИ ИМАЈУ КОРИСТИ ОД ОТПОРНЕ
И ПРОДУКТИВНЕ ПЧЕЛЕ“**

Селекцију треба започети унутар сваке локалне подврсте наше сивке (*Apis mellifera carnica*). Да би се достигао жељени квалитет потребно је подићи стандарде и добити доследност у популацији

**МОЖЕМО ЛИ РАЗВИТИ „СОЈ“
КОЈИ ЋЕ БИТИ СТАБИЛАН У УЗГОЈУ?**

„Сој“ је група друштва које приказују



једноличне карактеристике и даје потомке “тачно у типу”. Особине родитеља и потомства су углавном сличне.

ОДАБИР И РАЗВОЈ „СОЈА“

Ми сада на терену имамо веома мешовиту популацију пчела. Извршена хибридизација сељењем пчела отежава одабир и побољшање. Да би кренули са селекцијом најбоље је кренути од „дивљих“ пчела. Потребно је „дивље“ пчеле пронаћи у околини и скупити их по могућству на један пчелињак. Друштва која су у природи презимела без помоћи човека су сигурно отпорније на болести и штеточине и вероватно су добре медоноше јер без довољно зимских залиха неби презимиле. Преживела друштва су најбоља основа за добијање локално прилагођене популације. Радите с природом и бирајте међу „преживелима“.

РАЗВИЈАЊЕ ДОМАЋЕГ АУТОХТОНОГ СОЈА

Заједница пчела треба бити успешно одгајана да буде снажна и без болести, али и тако одгајана да остане верна типу!

Расе пчела се могу идентификовати по:

1. Изгледу
2. Морфометрији
3. ДНК анализом

Како развијати жељени сој пчела:

1. Одабир најприроднијег изгледа за нашу сивку
2. Могуће је развити „сој“ само од локалних „дивљих“ пчела
3. Обновити запат селекцијом локалних пчела које имате на вашем пчелињаку или у вашем окружењу

КО ТРЕБА ДА БУДЕ УКЉУЧЕН У СЕЛЕКЦИЈУ?

Сви пчелари би могли да се укључе у унапређивање својих пчела - боље пчеле, мање куповине матица, бољи приноси, боље презимљавање...! Већина нас припада локалним удружењима и можемо постићи далеко већи успех сарађујући са другим пчеларима истомисљеницима. Одгајање матица може бити групна активност, али захтеви групе не би смели бити претерано напорни. Потребно је водити евиденцију о перформансама свих друштава. Омогућити свима избор најбољих „узгајивачких матица мајки“ и ако је могуће идентификовати област којом могу доминирати „добри“ трутови. Размножавање најбољих и замена матица код најгорих може брзо да направи разлику у квалитету свих пчела на подручју удружења.

КВАЛИТЕТИ ОДАБРАНИ ОД СТРАНЕ ПЧЕЛАРА - “ВЕШТАЧКА СЕЛЕКЦИЈА”

Природа бира особине важне за опстанак врсте, а пчелар такође жели и друге квалитете, попут:

Отпорности на вароу: Одабир друштава која током сезоне имају најмању зараженост. **Хигијенско понашање:** Ово је на врху листе. Чиста подњача и одсуство болести су велика предност.

Одбрамбено понашање: Циљ овог захтевног плана је и да се узгоје мирне пчеле.

Мирноћа на саћу: Ово знатно олакшава прегледе ако су пчеле мирне и не „трче“ по саћу.

Количина легла: У поређењу са просеком у свакој фази сезоне добија се показатељ плодности матице.

Компактност легла: Саће треба да буде залежено у концентричним круговима са количином легла која одговара јачини друштва у односу 3 : 6 : 12 (јаја : ларве: поклопљено легло).

Ови квалитети се проверавају при сваком прегледу, док се они испод доносе на крају сезоне

Принос меда: Свако друштво се упоређује са просеком пчелињака?

Ројење или тиха смена: Тиха смена матица је пожељнија од прекомерног ројења. Слабо изражени нагон за ројење (без ројења у првој пуној сезони матице)

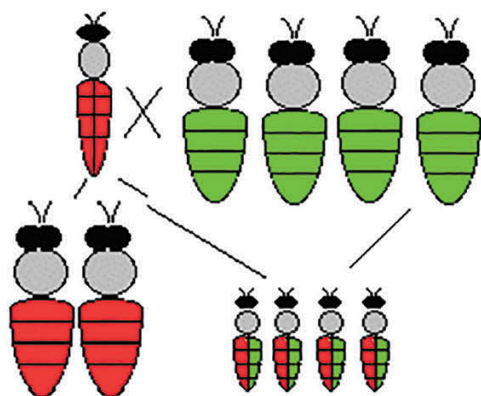
Количина утрошеног шећера: Упоредивањем количине утрошеног шећера и количине зазимљене хране оценити друштва (што је разлика већа друштво је боље). Потребно је унифицирати дневнике прегледа и оцењивања особина друштава која ће бити одабрана за узгајање будућих матица мајки. Оцењивање особина се врши давањем оцена од 1 до 4. Принос меда се уписује на крају сезоне где се уписује и остављена количина меда за презимљавање и количина утрошеног шећера током целе сезоне.

ОДРЖАВАЊЕ ИЛИ РАЗВОЈ „СОЈА“

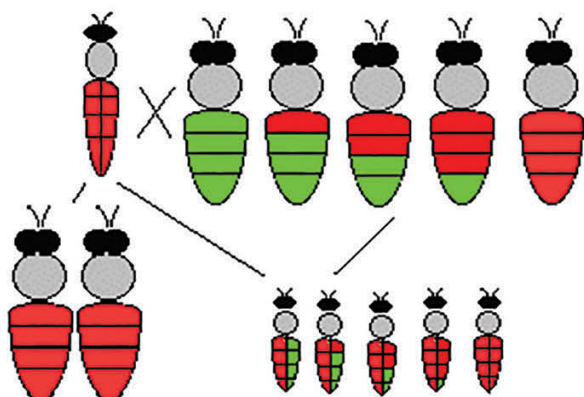
Кључ за одржавање „соја“ су „матице узгајивачи“. Изабране матице из добрих друштава преносе све своје гене на трутове и то је први корак ка успешној селекцији. Тако добијамо „добре“ трутове. У наредној сезони, матице које су одгајане од других „матица узгајивача“ имаће пуно „добрих“ трутова које ће се парити са њима. Стална селекција матица мајки друштава која узгајају трутове и друштва која узгајају нове младе матице је кључ напретка.

ОСНОВНА ПРАВИЛА ЗА ДОБИЈАЊЕ „СОЈА“

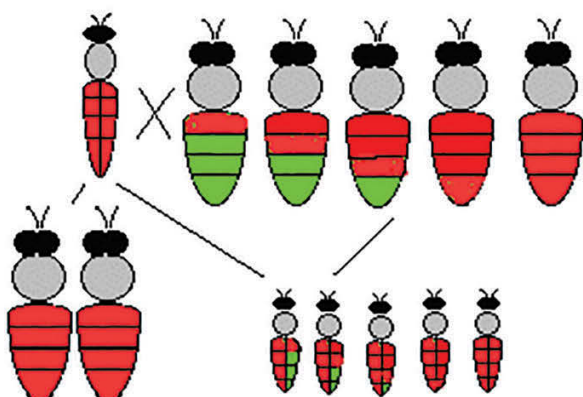
Црвена боја означава жељене особине у потомству, а зелена остале особине на које не вршимо селекцију.



Прва сезона



Друга сезона



Трећа сезона

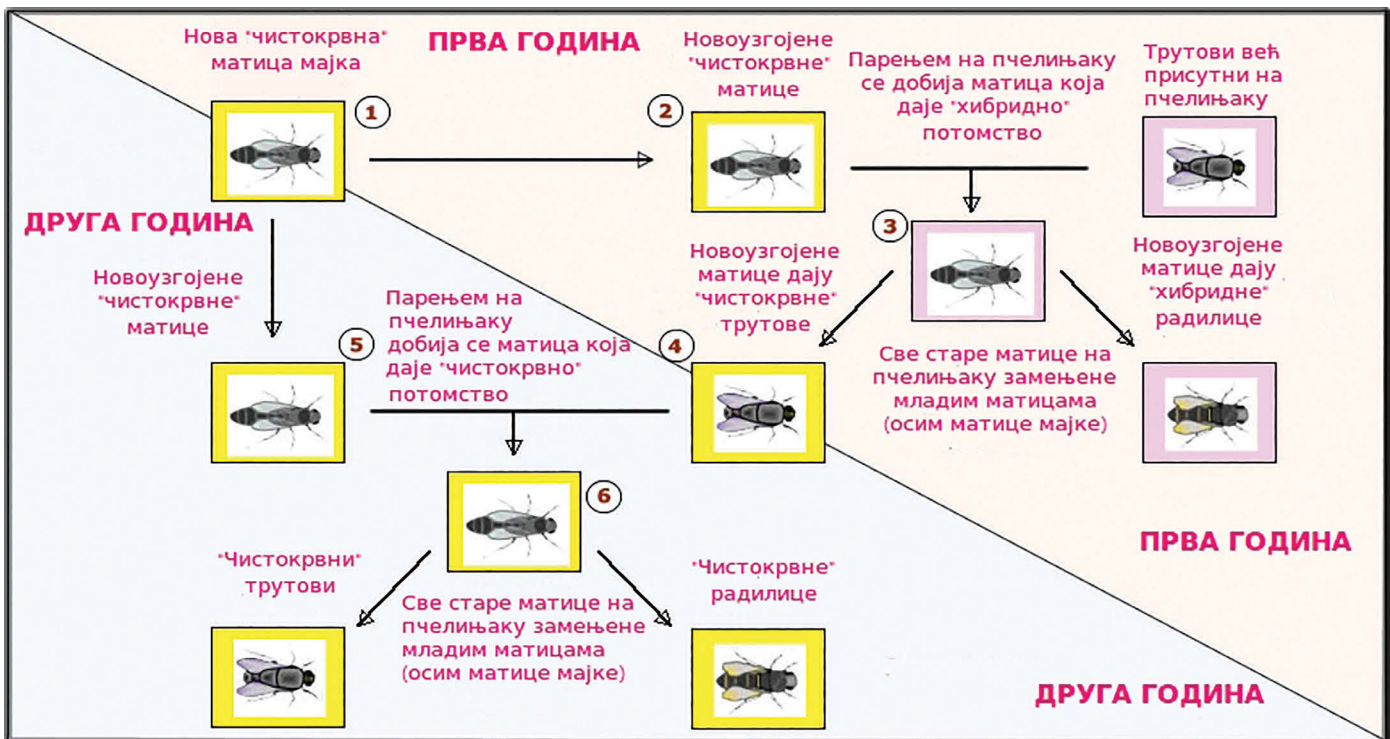
Како видимо матица мајка преноси само своје гене на синове а 50 % гена на ћерке. У следећој генерацији сталном селекцијом повећавамо број “добрих” трутова и повећавамо удео добрих гена у потомству. Да би то остварили треба оформити подручја где ће доминирати “добри” трутови - ”зоне за побољшање пчела”. Потребно је пронаћи места окупљања трутова-спаривалишта, пожељно дефинисана топографијом, водом и ако је могуће са малом популацијом пчела. На удаљености

од око 2 километра около спаривалишта распоредити кошнице са матицама мајкама трутова и тиме повећати број “добрих” трутова на спаривалишту. Оплодњаке доносити у то подручје да би се младе матице оплодиле већином са “добрим” трутовима. Ако се придржавамо свега горе наведеног сваке следеће године су велике шансе да се квалитет наших пчела побољшава и да за неколико година добијемо аутохтони сој са одличним особинама који ће те особине непромењене преносити на сво своје потомство. Како време пролази и све више трутова у популацији носи селекционисана својства, а поготову отпорност на вароу која би требала постати све чешћа и код наших пчела и у “дивљим” друштвима. Повратак “дивљих” пчела биће добар показатељ да наше пчеле добијају отпорност на вароу. Циљеви пчеларских удружења треба да буду очување, рестаурација, проучавање, селекција и унапређење домаћих сојева пчела. СПОС би требало да донесе национални програм унапређења пчела.

Како би функционисао такав програм? Учесници би били охрабрени:

- да се суздржавају од доношења пчела са других подручја
- да воде евиденцију о учинку сваке кошнице
- да раде заједно у групама на подручју локалних удружења где је то могуће
- да развијају локални сој пчела на основу домаће пчеле

Сваки пчелар примењујући горе описане принципе може поправити квалитет својих пчела и без сарадње са удружењима.



ПЛАН ЗА 1. ГОДИНУ

Одабрати четири „чистокрвне“ матице мајке (1) од друштава са најбољим жељеним особинама (хигијена, принос, мирноћа) обезбеђујући генетску мешавину. Узгој започети почетком маја, користећи било који начин узгоја матица. Циљ је произвести довољну генетску мешавину новоизведених матица (2) да се на пчелињаку замене све матице, осим матица мајки, до краја сезоне. Новоизведене матице (3) ће бити „хибридне“ након парења са трутовима који су већ на пчелињаку. Циљ је да ове матице следеће године произведу „чистокрвно“ узгајане трутове (4).

ПЛАН ЗА 2. ГОДИНУ

Сви трутови на пчелињаку ће сада бити чистокрвно узгајани (4), а свака кошница ће на пролеће добити рам грађевњак како би се обезбедило да пчелињак буде „поплављен“ трутовима. Прошлогодишње матице мајке (1) ће бити поново коришћене за узгој нових матица (5). Ове нове матице сада ће се парити на пчелињаку са чисто узгајаним трутовима да би произвеле „чистокрвно“ узгајане матице (6). Сва друштва које су имала прошлогодишње „хибридне“ матице добиће новоизведене „чистокрвне“ матице. Ове новоизведене матице даће потомке - радилице, трутове и матице које су сада све „чистокрвно“ узгајане.

ПЛАН ЗА 3. И СВАКУ СЛЕДЕЋУ ГОДИНУ



Коришћењем знања стеченим у 2. години, врши се поновна процена свих друштава, након чега се бирају

нове матице мајке с циљем даљег побољшавања. Нове матице, узгојене током године, се користе до јесени за замену оних матица које нису задовољиле жељене критеријуме.

Уколико би се сви пчелари придржавали овог плана за неколико година квалитет пчела би достигао завидан ниво. Ово не захтева никаква додатна улагања, а резултати би били више него добри. Уколико квалитет ваших пчела не омогућава избор довољно добрих матица мајки можете их набавити од реномираних узгајивача из вашег окружења. Потребно је у овај програм обавезно укључити пчеларе у вашем непосредном окружењу и ако треба помоћи им код узгоја матица или им поклонити матичњаке и тиме обезбедити довољно квалитетних „чистокрвних“ трутова у вашем окружењу.

Резиме:

- Сви зависимо од пчелара и одрживог пчеларства јер су пчеле главни опрашивачи.
- Побољшање пчела је важно за све пчеларе.
- Најбољи пут до јаких и здравих пчела је узгој од локалних сојева.
- Потребно је развити и умножити локални сој како би се постигло поуздано побољшање.
- Да би се постигао успех, треба сарађивати са другим пчеларима.
- Национални програм побољшања пчела сигурно би побољшао квалитет наших пчела, а базирао би се на надгледању перформанси друштава, узгајању од најбољих и замену матица у најгорим.
- Пчелари могу бити активно или пасивно укључени.

	SPECIJALISTIČKA VETERINARSKA LABORATORIJA Odjeljenje za ispitivanje hrane životinjskog porijekla i hrane za životinje REZULTATI LABORATORIJSKIH ISPITIVANJA	
	Broj: 76	

Oznaka uzorka: 1; Vrsta uzorka: Invertni sirup za prihranu pčela

Parametar	Metoda	Referentna vrijednost	JM	Nadena vrijednost
Broj bakterija	MEST EN ISO 4833-1:2015 (*)	100.000.000	cfu/g	< 10
Patogeni mikroorganizmi	Izolacija i identifikacija (*)	Ne smije biti	u 50g	Nije nađeno
Salmonella	MEST EN ISO 6579-1:2017/Amd.1:2020 (*) ¹⁾	Ne smije biti	u 50g	Nije nađeno
Sulfiredukujuće klostridije	ISO 15213:2004 Up09.18D	M=10	cfu/g	< 10
Broj gljivica i plijesni	ISO 21527-2:2008 (*)	300.000	cfu/g	< 100

Rezultati ispitivanih parametara ODGOVARAJU referentnim vrijednostima iz član 8. i 9. Pravilnika o maksimalnim količinama štetnih materija i sastojaka u stočnoj hrani (Sl. list CG, br.2/90 i 27/90)

¹⁾Horizontalna metoda za otkrivanje, određivanje broja i serotipizaciju Salmonella - Dio 1: Otkrivanje Salmonella spp.
 Amandman 1: Širi opseg temperatura inkubacije, dopuna statusa Aneksa D i korekcija sastava MSRv i SC izuzimajući ANEKS D.

	SPECIJALISTIČKA VETERINARSKA LABORATORIJA Bulevar Džordža Vašingtona bb, p. fah 69, 81000 Podgorica ☎+382(0)20 269 407; 269 406; 269 405; ☎: +382(0)20 269 404 E-mail: svl@t-com.me	
	Strana: 1 od 2	

IZVJEŠTAJ O ISPITIVANJU

Broj izvještaja: 76

Datum izdavanja: 16.01.2023

Na zahtjev

Vlasnik	Kuća Meda, Danilovgrad, Grbe bb			
Korisnik/Naručilac ispitivanja	Kuća Meda, Danilovgrad, Grbe bb			
Broj zahtjeva				
Mjesto i datum uzorkovanja	Danilovgrad, 12.01.2023			
Uzorkovao	Naručilac ispitivanja			
Datum prijema	12.01.2023	Ispitivanja završena	16.01.2023	
Oznaka	Vrsta i stanje uzorka pri prijemu	Br.uzoraka	Porijeklo	Vrsta ispitivanja
1	Invertni sirup za prihranu pčela, Prihvatljivo Masa/Težina: neorig.pak 0,250ml	1	Proizvodnja Proizvođač: Vlasnik uzorka	Mikrobiološko ispitivanje

ZANIMLJIVOSTI O MEDONOSNIM INSEKTIMA

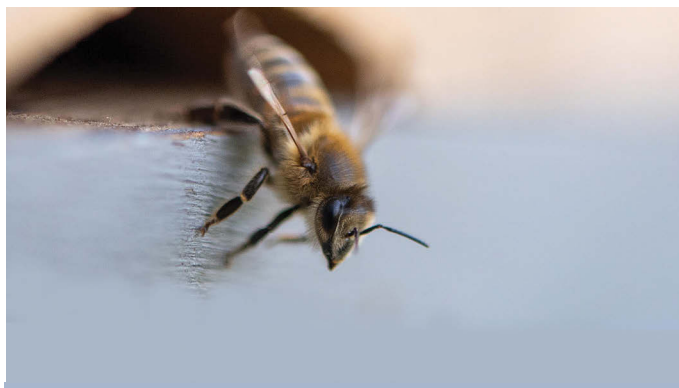
Pčelarstvo je jedna od najprioritetnijih, a možda i najzahtjevnijih grana poljoprivrede. Naučna dostignuća u ovoj oblasti još nijesu rekla posljednju riječ, naprotiv, iz dana u dan, sve je veći dijapazon novih informacija i podataka na temu proizvodnje meda i drugih pčelinjih proizvoda. Evo nekih zanimljivosti o medonosnim vrijednim insektima koje možda nijeste znali, a veoma su interesantne iz ugla nauke.

PČELE I ELEKTRICITET

Američki naučnik Erik Erikson utvrdio je nizom eksperimenata da pčele stvaraju električno punjenje u svom tijelu. Pčele koje se vraćaju sa paše u košnicu pozitivno su naelektrisane i do 1,8 V, a pčele koje napuštaju košnicu rano u toku dana slabo su negativne, da bi kasnije postale slabo pozitivne. To znači da električno punjenje cijele košnice postane pozitivno pod uticajem pčela koje dolaze sa paše. Električni potencijal pčele radilice mogao bi imati značaja i za oprašivanje biljaka. Naime, cvjetovi i polen imaju tendenciju da budu negativno naelektrisani i Erikson tvrdi da je primijetio kako polen otrešen od pčele, prilikom njenog slijetanja na cvijet umjesto da pada sa njega biva privučen na pčelinje tijelo. Ovakvim kontaktom pčele sa cvijetom neutralizuje se električni potencijal i možda se time informiše druga pčela da je dotični cvijet bio nedavno posjećen.

PČELE I DIM

Prvobitno pčelinje društvo živjelo je u šupljinama tla i drveća, u otvorima stijena i na drugim nepristupačnim mjestima, uglavnom po šumama. Takvim porijeklom naučnici objašnjavaju i sklonost pčela da ne podnose miris dima, jer je poznato da svim stanovnicima šuma miris dima ukazuje na približavanje opasnosti od vatre i požara. Instinkt samoodržanja primorava i pčele, da brzo napuste svoje prebivalište i da za put ponesu što više hrane. Dim uzrokuje da se pčele napune medom, sigurno u predviđanju velike nesreće koju dim najavljuje. Naučnici su utvrdili da kada se dim pusti u košnicu pčele se začas uzbude i odmah počnu tražiti ćelije sa otvorenim medom kako bi napunili svoje želuče isto onako kao kad se pripremaju za rojenje. Iako se savremene dimilice koriste u pčelinjacima jedva stotinjak godina, dim se još od davnina upotrebljavao kao umirujuće sredstvo za pčele. Naime, pčelari dobro znaju da pčele, kad se njihovo društvo nadimi, uzimaju hranu i smanjuju sklonost za ubadanjem.



PČELE I HRANA

Koliko pčela može da živi bez hrane zavisi od njene starosti i od temperature okoline. Utvrđeno je da pčela najduže živi pri temperaturi od 16,5 stepeni C, a najmanje pri temperaturi od 36 stepeni C. Nahranjena pčela može da živi bez unosa hranljivih sastojaka od 21 do 134 sata. Kad izlete iz košnice pčele mogu da izdrže glad od četiri do 17 sati, a mlade pčele od sedam do 111 sati.



IN MEMORIAM

ДРАГОМИР М. ВЛАХОВИЋ – ЗЕКО



Дипломирани агроном и угледни пчелар из Берана Драгомир Миланов Влаховић рођен је прије 85 година у андријевачком селу Улотина. Упокојио се у Господу 22.децембра прошле године Основну школу завршио је у родном мјесту, а гимназију у Беранама. Дипломирао је на Пољопривредном факултету у Београду. Прво запослење добио је на територији тадашње АП Косово и Метохија, а први задаци су му били у Ораховцу, Сувој Реци и Малишеву гдје је активно радио на формирању пољопривредних имања у друштвеној својини.

Од 1976. године ради као савјетодавац у новоформираној савјетодавној служби у Општини Беране гдје остаје до краја радног ангажмана. У току рада у савјетодавној служби, пољопривредни произвођачи су због његове добре комуникативности и завидног разумијевања, те великог стрпљења најрадије са њим сарађивали. У то вријеме, у оквиру програма „Зелени план“ вршена су значајна улагања у пољопривреду и створени веома повољни услови за бављење пољопривредном производњом у чему је Зеко дао пуни допринос не штедећи труда и времена.

Током читавог живота био је велики заљубљеник у пчеларство и велики пријатељ пчелара, нарочито почетника, којима је врло радо и несебично помагао и у њима стицао трајне пријатеље.

Пчеларио је са око четрдесетак ДБ кошница и био веома угледан и активан члан Удружења пчелара „Уљаник“ из Берана. Био је дугогодишњи члан Управног одбора, и са еланом и неисцрпном енергијом младића обављао све повјерене му послове. С обзиром да је по образовању био агроном, осјећао је као обавезу да осталим пчеларима помогне у борби са болестима пчела. Због веома активног и педантног рада у Удружењу добијао је захвалнице и признања као и многе престижне награде, док је за своје прегалаштво и несебично ангажовање на свим пољима окићен дипломом заслужног пчелара.

Његов благи глас и пријатељски поглед остаће у сјећању свих људи који су га познавали. Нека му Бог да покој души и лаку црну земљу а његова породица и пријатељи увијек ће га се сјећати са љубављу и поштовањем.

УДРУЖЕЊЕ ПЧЕЛАРА „УЉАНИК“ - БЕРАНЕ

БРАНИСЛАВ БРАНО МАРТИНОВИЋ



На самом почетку ове године прерано је престало да куца срце племенитог и доброг човјека.

Брана су красиле све позитивне и карактерне особине, прије свега младалачки дух и неисцрпна позитивна енергија коју је преносио на све нас који смо се дружили са њим.

Поред свог посла којим се бавио као дипломирани инжењер грађевине, он је био велики љубитељ пчеларства. Зато ће нам у најљепшим успоменама остати дивни заједнички сусрети и обиласци многих сајмова и манифестација у земљи и иностранству.

Заволио је пчеле и бавио се пчеларством што му је причињавало посебно задовољство. Нажалост, његовим раним одласком судбина му није дозволила да оствари све животне жеље. Од свега реченог остаје лијепо и незаборавно сјећање никшићких пчелара на нашег Брана.

Хвала ти на свему што си учинио за наше пчеларско друштво, и нека твоја племенита душа почива у миру, а ми ћемо те у сјећањима и најљепшим успоменама чувати од заборава.

ПЧЕЛАРСКА
ОРГАНИЗАЦИЈА НИКШИЋ

MALI OGLASI

Mijenjam očuvanu, malo korišćenu prohromsku vrcaljku LR sa šest ramova za DB sa četiri rama. Kontakt telefon za sve informacije: 067 691 764 ili viber 068 815 700.

*

Prodajem pčelinjak LR sa pčelama.

Za sve informacije pozovite br. tel. 067255203.

*

Prodajem više pčelinjih društava u DB košnicama sa AV podnjačom kao i otklapač saća. Telefon 067 260 041

*

Prodajem LR šestoramne nukleuse sa mladim maticama, tel 069/066-573

*

Prodajem nukleuse sa 10, 6 i 5 ramova u LR košnicama sa mladim maticama. Bucko Krković 069/560766

*

Prodajem 20 nukleusa LR i 10 DB društava. Za sve informacije pozovite broj tel. 067634560. Risto Borović

*

Prodajem pet pčelinjih društava u DB košnicama sa 12 ramova i sa po dva nastavka. Po jedan nastavak je sa saćem. Cijena 100 eura. Može i kompezacija za VOLVO V. 70 2500 cm3 ili tamić sa kiperom uz doplatu. Radan iz Pljevalja. Za sve informacije pozovite broj telefona 068065120.

*

kuća meda
www.kucameda.me

SOJA PROTEIN

pogača za pčele

preporučuje sa kao dodatak ishrani pčela u periodu sezonskog nedostatka polena

**SOJA PROTEIN
INVERTNI SIRUP**

Sastav: **glukoza, fruktoza, saharoza, invertni sirup i soja.**

Kontrolu kvaliteta vrši:
Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore

Rok trajanja: **6 mjeseci.**
Čuvati na suvom mjestu.

Datum proizvodnje: **Utisnut na kutiji.**

Proizvodi: **KUĆA MEDA d.o.o.**
Grbe bb, 81412 Spuž-Danilovgrad, Crna Gora

Kontakt tel: **+382 68 844 333**
E-mail: **kucamedacg@gmail.com**
www.kucameda.me

Partner: **Savez pčelarskih organizacija Crne Gore**
Grbe bb, 81412 Spuž-Danilovgrad, Crna Gora
E-mail: **spocg@t-com.me**

HACCP

1 KG

Proizvodnja pogača u Kući meda obavlja se u registrovanom objektu, broj rešenja Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove: 060-323/16-0306-366/3.

Trenutno se proizvode tri vrste pogača i to:

KLASIK, IMUNO AKTIV I SOJA PROTEIN.

Osnova za proizvodnju pogača je šećer i invertni sirup. Šećer se melje u turbinskim mlinu koji daje izuzetno fine kristale.

Komponenta koja se dodaje u sve tri vrste pogača je pšenično brašno u koncentraciji do 2% u cilju boljeg sjedinjavanja i vezivanja smjese.

Vaše komentare, primjedbe i sugestije možete nam poslati na E-mail: **kucamedacg@gmail.com**

kuća meda
www.kucameda.me

IMUNO AKTIV

pogača za pčele

za bolji razvoj pčelinjeg društva

PROBIOTIK
BIO PROBIOTIC SUPPLEMENT
Zdravstveno stanje pčela
brevi i uspi
kvalitet
Probiotični pčela
molekul pčelinskih proizvoda

B+ SUPLEMENT
B+ SUPPLEMENT
Ljubavom stavu pčelinjeg društva
Bogati pčelinjeg društva
Održavanje pčelinjeg društva
njega i zdravlje
Vašim pčelama
Zdravstveno stanje

Sastav: **glukoza, fruktoza, saharoza, invertni sirup, probiotik, pšenične mekinje, pivski kvasac, eterično ulje i cimet.**

Kontrolu kvaliteta vrši:
Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore

Rok trajanja: **6 mjeseci.**
Čuvati na suvom mjestu.

Datum proizvodnje: **Utisnut na kutiji.**

Proizvodi: **KUĆA MEDA d.o.o.**
Grbe bb, 81412 Spuž-Danilovgrad, Crna Gora

Kontakt tel: **+382 68 844 333**
E-mail: **kucamedacg@gmail.com**
www.kucameda.me

Partner: **Savez pčelarskih organizacija Crne Gore**
Grbe bb, 81412 Spuž-Danilovgrad, Crna Gora
E-mail: **spocg@t-com.me**

HACCP

1 KG

kuća meda
www.kucameda.me

KLASIK

pogača za pčele

Sastav: **glukoza, fruktoza, saharoza, invertni sirup**

Kontrolu kvaliteta vrši:
Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore

Rok trajanja: **6 mjeseci.**
Čuvati na suvom mjestu.

Datum proizvodnje: **Utisnut na kutiji.**

Proizvodi: **KUĆA MEDA d.o.o.**
Grbe bb, 81412 Spuž-Danilovgrad, Crna Gora

Kontakt tel: **+382 68 844 333**
E-mail: **kucamedacg@gmail.com**
www.kucameda.me

Partner: **Savez pčelarskih organizacija Crne Gore**
Grbe bb, 81412 Spuž-Danilovgrad, Crna Gora
E-mail: **spocg@t-com.me**

HACCP

1 KG

Prija
svim
čulima...



Bom
kafa
najboljeg
ukusa i mirisa.

Proizvodi:
Balkan Group Montenegro
81 206 Podgorica